

CONSTANTIN CUCIUC, *Introducere în sociologia religiilor* București, Edit. Gnosis, 1995

Sociologia religiilor vine în întâmpinarea multor întrebări și probleme pe care societatea contemporană le pune omului de azi: redefinirea religiei, manifestarea modernă a credinței, problematica secularizării etc. *Societatea actuală este ea oare și o societate post-religioasă, iar lumea în care trăim o lume „dezvrăjită” (Gauchet) sau numai o lume în care ponderea religiosului se schimbă și se recompune într-o altă configurație? Cum și în ce modalități? Care va fi chipul religios al lumii de mâine?* Dimensiunea religioasă este esențială în viața spirituală și comunitară a oamenilor. În ansamblul științelor despre om, sociologia religiilor ocupă un loc bine definit, cu un obiect de studiu ce vizează analiza fenomenului religios în dimensiunea sa socială. Sacrul (care în transcendența și indefinibilul său suscită nesfârșite teme de meditație teologică și filosofică) din perspectiva sociologiei religiilor, este însă considerat mai ales aspectul formelor multiple prin care se „viabilizează” (Desroches) și se inserează în social. Cel care studiază sociologia religiei este mai puțin preocupat de „esența” fenomenului religios, de „adevărurile” și dogmele fiecărei religii ci mai mult de formele particulare, imanente de manifestare a sacralului. Focalizarea intereselor cercetării asupra „consecințelor” vizibile și empirice ale credinței, conferă sociologiei religiilor un caracter pragmatic și o evidentă utilitate practică.

Lucrarea *Introducere în sociologia religiilor* marchează un început în domeniul sociologiei religiilor, este primul curs sistematic mai amplu difuzat pentru folosința studenților; aduce însă în atenție și aspecte care interesează un public mai larg. În România, preocupările de sociologia religiilor au fost puține și în ultima jumătate de secol obstructionate de regimul comunist. Impedimentelor de ordin politic li se adaugă însă și altele legate de însuși specificul domeniului de studiu, acesta adresându-se sferei intime a sufletului omenesc, greu de dezvăluit și investigat.

Volumul întâi își propune să realizeze un amplu excurs în aria largă a sistemului științelor religiologiei și a modalităților specifice acestora de abordare a fenomenului religios a sacralului, religiei și religiozității, autorul având în vedere și premisa că în țara noastră, datorită contextului social și politic nefavorabil cunoștințele din acest domeniu au fost puțin difuzate și cunoscute. Este discutat obiectul studiat de sociologia religiilor, modalitățile de abordare a fenomenului religios, specificul cercetării empirice a religiozității. Următoarele două volume vor fi concentrate în jurul problematicii sociologice a comunităților religioase, atât în dimensiunea lor internă (relații, structuri, lideri, distribuție în categorii de populație, practici și comportamente ș.a.) precum și relațiile cultelor și credințelor cu celelalte subsisteme sociale și cu societatea în ansamblul său. Concluziile rezultate vor proveni mai ales din cercetările sociologice realizate asupra fenomenului religios din România, comparativ cu rezultatele cunoașterii sociologiei religiozității din celelalte țări. În ultimul volum se intenționează o abordare și o semnalare a tendințelor fenomenului religios din perspectivă sociologică, dar nu numai atât la acest sfârșit de mileniu.

Lucrarea prezentată va suscita discuții, nu numai acum ci și în perspectivă, sociologii vor completa și sistematiza mereu alte date și concluzii, unele vor confirma, altele vor contesta opiniile cuprinse în acest curs. Caracterul didactic al lucrării a impus autorului și un dificil efort de concentrare și sistematizare a datelor și informațiilor cuprinse într-o bibliografie bogată și prestigioasă.

A rezultat astfel o lucrare ce are meritul de a oferi lectorului interesat posibilitatea unei bune și serioase orientări în domeniu și de a fi un punct de sprijin și un reper pentru viitorii specialiști.

În același timp *Introducere în sociologia religiilor* marchează, fără echivoc, un punct de pornire pe linia unei abordări științifice și „nepartinice” a fenomenului religios, fapt cu atât mai prețios astăzi când, sursele de informare în masă răspund interesului și curiozității în legătură cu religia adeseori prin diletantism sau misionarism în favoarea uneia sau alteia dintre bisericile și religiile din țara noastră.

Volumul sus menționat reprezintă o noutate în câmpul aparițiilor editoriale de la noi și un început pe drumul conturării unei discipline universitare și a unor concluzii originale, de specialitate, în acest domeniu al cunoașterii.

Manuela Gheorghe

IOAN LĂCĂTUȘU, *Identitate și cultură la românii din secuime*, Cluj-Napoca Edit. Carpatica, 1995

Lucrarea lui Ioan Lăcătușu *Identitate și cultură la românii din secuime* este de o deosebită actualitate în climatul politic național contemporan în care cerința sau norma de comportare interetică principală este toleranța, dar nu orice toleranță, ci aceea bazată pe cunoaștere, pe o profundă analiză a trecutului istoric al poporului român, în mod deosebit a populației românești din Arcul Carpatic deznaționalizată în bună parte de-a lungul veacurilor „atât pe cale pașnică, prin asimilare lentă, dar și forțată, mai ales în ultimul secol”. Actul de reconciliere istorică româno-maghiară la care suntem contemporani și pe care generațiile actuale și viitoare sunt chemate să-l realizeze în practică, în viața de toate zilele nu se poate împlini educând tinerii în spiritul urii și al separatismului, ci pe bază de cunoaștere, înțelegere și încredere reciprocă. Acesta este mesajul cărții.

Bazată pe un imens fond de informații și date de ordin istoric și arhivistic, dar și pe realitățile din zilele noastre, lucrarea se constituie și ea, la rândul ei, într-un document extrem de valoros în descifrarea identității etnice și culturale a românilor din Sud-Estul Transilvaniei, respectiv zona județelor Covasna și Harghita, români prea adesea negați, tot atât de mult umiliți și absenți în documentele „stăpânilor puternici, bine înarmați și războinici” care le-au călcat glia, au ocupat-o și i-au împuținat în ființa lor nobilă.

Scrisă cu o acuratețe științifică ireproșabilă, valorificând pozitiv toate documentele pe care le-a utilizat, cartea este o caldă pledoarie a unui cercetător pasionat și a unui băștinaș (Ioan Lăcătușu trăiește în Sfântul Gheorghe) pentru afirmarea istoriei neîntreruptă a românilor din secuime, ca și a personalității lor culturale, etnice și religioase.

Arhitectura lucrării se structurează pe următoarele idei: Cap. I. *Pe coordonatele istoriei românești*; Cap. II. *Spiritualitate creștină și identitate națională*; Cap. III. *Oameni de seamă și viața culturală la românii din secuime*.

Ioan Lăcătușu menționează din primul capitol că informațiile despre iobagii români, până în secolul al XVII-lea, sunt puține și incomplete, dar lipsa lor nu înseamnă și lipsa populației din zonă. De pildă, conscripția din 1614 din cele opt scaune secuiești menționează existența a 498 capi de familie cu numele de familie Olah (Românul) și prenumele caracteristic românești: Oprea, Bucur, Radul, Dan, Comșa, Ștefan etc.